

KVALITETSDEKLARATION

Grundsärskolan: per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0137

Referenstid

15 oktober 2019

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att visa elevsammansättningen i grundsärskolan i Sverige innevarande läsår samt förändringar mot tidigare läsår.

Elevstatistiken utgör en viktig förutsättning för planerings- och utredningsarbete inom statliga och kommunala verksamheter och skolor. Vidare används statistiken också av forskare och allmänheten. Delar av statistiken ingår i den internationella rapporteringen.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Grundsärskola är en liten skolform jämfört med grundskolan sett till antalet elever, men det är viktigt att det finns aktuella uppgifter att tillgå. Statistiken används som underlag när beslut om grundsärskolan fattas. Det är främst myndigheter som använder statistik om elever i grundsärskolan och då främst Skolverket och Skolinspektionen. Andra användare kan vara Regeringskansliet, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), andra myndigheter, Sveriges kommuner och regioner, forskare och allmänheten. Uppgifterna i registret används också till den internationella rapporteringen av utbildningsindikatorer till Eurostat och OECD.

SCB får få förfrågningar om grundsärskolan och det finns heller ingen information tillgänglig om hur många forskare och privatpersoner som studerat statistiken på egen hand. Det är därför svårt att uttala sig om allmänhetens informationsbehov men jämförelser av olika slag, mellan kommuner och över tid, är exempel på användning.

1.2 Statistikens innehåll

Målstorheterna för statistiken om grundsärskolan är olika summor av antalet elever som innehar vissa egenskaper, de som går i inriktningen träningsskola, de som har en annan hemkommun än skolkommunen etc. Andelar beräknas också på dessa egenskaper. Spridningsmått för kommuner förekommer också för flera variabler. Målstorheterna stämmer väl överens med användarnas intressestorheter.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i grundsärskolan per den 15 oktober. Överensstämmelsen mellan målpopulation och användarnas intressepopulationer anses god då merparten elever inskrivna i grundsärskolan finns inskrivna på en skolenhet den 15 oktober.

Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Statistiken baseras på direktinsamlade uppgifter, Skolverkets skolenhetsregister, Registret över totalbefolkningen (RTB) samt Registret över befolkningens utbildning. Nedan anges de variabler som redovisas i statistiken.

Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

Årskurs – Grundsärskolan har 9 årskurser.

Huvudman. Anger vilken typ av huvudman en skolenhet har; kommun, stat, landsting eller enskild. Variabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Svensk/Utländsk bakgrund. Inrikes född i Sverige med minst en inrikes född förälder respektive utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Variabeln hämtas från Registret över totalbefolkningen.

Kön. Flickor, pojkar. Variabeln härleds från individens personnummer.

Folkbokföringskommun (och län). Elevens folkbokföringskommun. Observationsvariabeln härleds från Registret över totalbefolkningen.

Skolkommun (och län). Kommun där skolenhet är belägen. Variabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Skolenhet. En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en rektor som ansvarar för ledningen och samordningen av det pedagogiska ansvaret. Variabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.

Modersmålsundervisning. Elever som är berättigade till och deltar i modersmålsundervisning samt svenska som andraspråk.

Undervisningsform. Antalet elever fördelat efter utbildningsformerna grundskola exkl. träningsskola eller inriktningen träningsskola.

Integrerad elev. Integrerad undervisning avser undervisning i grundskola med minst hälften av veckotimmarna enligt timplanen för aktuell årskurs.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

Riket, län, kommun, kommungrupp, huvudman, kön, undervisningsform, modersmålsundervisning och årskurs grupperat på kön.

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten är 15 oktober 2019 eller närliggande vardag.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över grundsärskolans elever är en totalundersökning, och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet. Materialet granskas löpande under insamlingens gång. Huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet får en återrapport innan publicering och därför möjlighet att återkoppla om något inte skulle stämma.

Svarsbortfall, i form av objektsbortfall (se avsnitt 2.2.4 *Bortfall*), förekommer till viss del och kan i enstaka fall leda till små skevheter på kommunnivå. Övriga osäkerhetskällor anses ha ytterst liten påverkan på undersökningens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhetskällorna i statistiken bedöms vara små.

I statistiken finns individer utan giltigt personnummer vilket bidrar till partiellt bortfall på bakgrundsvariabler, se avsnitt 2.2.4 *Bortfall*.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenhetsregistret, som utgör ramen för undersökningen, bedöms ha ytterst små täckningsfel. Rampopulationen består av samtliga elever som finns på skolenheter som i skolenhetsregistret har en aktiv grundsärskola. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna har verksamhetsformen sarskola samt att skolenheterna är registrerade som "aktiv".

Undertäckning förekommer eftersom en del huvudmän inte uppdaterat sina skolenheters uppgifter i Skolenhetsregistret. En del av dessa skolenheter är medvetna om denna återkommande insamling, varvid det förekommer att de själva hör av sig och meddelar att skolenheten bör bidra till statistiken. I sådana fall läggs skolenheten till och tillåts lämna uppgifter. Mot slutet av insamlingsperioden görs också en kontroll mot Skolenhetsregistret för att se om det tillkommit någon skolenhet. I så fall tillåts skolenheten att lämna uppgifter. Övertäckning är vanligare och beror delvis på samma orsak, att huvudmannen inte uppdaterat Skolenhetsregistret och registrerat att skolenheten slutat bedriva grundsärskoleverksamhet.

Huvudmännen har fått en återrapport över skolenheter och elevantal före publicering och har därmed möjlighet att göra en korrigerigering om något skulle vara fel.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till undersökningen *Grundsärskolan: elever per 15 oktober* rapporteras till SCB på uppdrag av Skolverket. Uppgifter gällande modersmålsundervisning avser skolenheten totalt, medan övriga uppgifter avser respektive elev.

För alla skolenheter som lämnar uppgifter på individnivå sker insamlingen via filinläsning där uppgiftslämnarna själva läser in sina filer. Filerna skapas

antingen genom ett uttag ur ett elevregistreringssystem eller genom att uppgiftslämnarna själva registrerar uppgifterna i ett Excelformulär och skickar in det via internet. Den fortsatta hanteringen är identisk oavsett inlämningsätt.

Referenstidpunkten 15 oktober är vald för att eleverna i allmänhet har gjort ev. byte av program eller inriktning då. Elevens utbildning vid referenstidpunkten kan därför antas vara representativ för hela läsåret.

Alla elever ska enligt instruktion rapporteras in till SCB, även om de saknar svenskt personnummer. Saknas ett giltigt personnummer kan eleven inte följas över tid eftersom kopplingen mellan det tillfälliga personnumret och ett eventuellt nytt svenskt personnummer saknas.

De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter. Det finns dock kontroller för tvingande uppgiftslämning av utvalda variabler och deras värdemängder, vilket gör att dessa mätproblem minimeras. Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera osäkerheter som uppstår till följd av mätfel, men dessa anses ändå vara mycket små.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfall, i form av objektbortfall, förekommer till viss del och kan i enstaka fall leda till små skevheter på kommunnivå.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler på individnivå. Skolenheterna rapporterar in elever med skyddad identitet eller utan svenskt personnummer genom att skapa ett tillfälligt personnummer som inte återfinns någon annanstans. Detta medför att bakgrundsvariabler såsom födelseland, hemkommun och föräldrarnas utbildningsnivå saknas för dessa elever. Partiellt bortfall återfinns också för ett fåtal elever med riktiga personnummer som saknar dessa uppgifter.

I individmaterialet finns totalt 12 280 individer. Av dessa saknar 175 elever folkbokföringsuppgifter och 583 elever saknar uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå. I båda siffrorna är elever med tillfälliga personnummer inkluderade.

Bortfallet bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten i stort.

2.2.5 Bearbetning

För statistiken över elever i särskolan sker maskinell granskning på ett flertal variabler i samband med dataregistreringen. För att uppgifterna ska kunna skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel. Exempel på kontroller som genomförs är; korrekta personnummer, korrekta språkkoder, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann etc.

Misstänkta systematiska felaktigheter i materialet rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhet- och kommunnivå. Exempel på granskningskontroller är dubblett- och rimlighetskontroller, kontroller mot föregående års värden och samgranskning mot andra register.

Sambearbetningar med olika årgångar och register görs för alla individer, dock inte för dem som har tillfälliga personnummer.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några ytterligare fel från bearbetningsfasen som påverkar statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden beräknat från referenstidpunkten till publicering är ca 5 månader.

3.2 Frekvens

Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är årlig och statistik avseende 15 oktober presenteras också årligen.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik: www.scb.se/publiceringskalendern.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns på Skolverkets webbplats, dels som tabeller, dels i Skolverkets databas. Samtliga tabeller och databasen finns tillgängliga via Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

4.4 Dokumentation

Statistiken över elever och personal i fritidshem är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0137.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Statistiken är jämförbar över tid i det avseende att de aktuella målvariablernas definitioner inte har förändrats. Statistik finns från och med läsåret 1992/93 med antal elever per kommun. I statistiktabeller från 1994/95 tillkommer uppgifter om elever bosatta i annan kommun, antal hemkommuner samt diverse spridningsmått för kommuner. Statistik över utbildningsform tillkommer också. 1995/96 tillkommer elevantal fördelat per årskurs samt statistik över modersmål och svenska som andraspråk.

Från läsåret 2019/20 samlas Grundsärskolan: elever per 15 oktober in på individnivå vilket medför att vi kan matcha på bakgrundsvariabler.

Referenstidpunkten har alltid varit 15 oktober varje år och statistiken som beskrivs kommer enbart från en undersökning – Grundsärskolan: elever per 15 oktober.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (*se avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Dock kan jämförbarheten för kommuner och skolenheter med ett litet elevunderlag vara vanskelig då variationerna i olika mått kan vara stora.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i fritidshem över tid. Statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om elever i grundskola, elever i grundsärskola, elever i specialskola och pedagogisk personal.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inga brister har noterats vad gäller den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken på riksnivå ingår i Sveriges officiella statistik.

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs av kommissionens förordning (EU) nr 912/2013. Förordningen är utfärdad 23 september 2013 och reglerar bland annat referensperioder för och vilka uppgifter som efterfrågas i den internationella rapporteringen. Rapportering sker en gång årligen i september. Uppgifter från insamlingen rapporteras bl.a. till OECD och Eurostat.

F Historik

Från och med år 1992 finns statistik publicerad över grundsärskolans elever. Elevantalet har först ökat från lägst nivå då statistiken först publiceras. Läsåret 2003/04 nåddes antalstoppen med nästan 15 000 elever. Nu är nivåerna något högre igen efter att ha legat på ursprungsnivå en tid, drygt 12 000 elever rapporterats gå i grundsärskolan. Det varierande elevantalet förklaras av variation i födelsekullarna men också av skollagens reglering av målgruppen för grundsärskolan.

Insamlingen har gått till på likartat sätt genom årgångarna och även om terminologin har ändrats är det lätt att följa med förändringarna i statistiken år till år.

Sedan 2019 har insamlingen skett på individnivå.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 338 26